

A Fővárosi Ítéltábla a Győző és Lencs Ügyvédi Iroda (fél címe 1., ügyintéző ügyvéd: dr. Győző Gábor) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Kiss Imre László Ügyvédi Iroda (fél címe 2., ügyintéző ügyvéd: dr. Kiss Imre László) által képviselt alperes neve (alperes címe.) alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. október 20. napján kelt 40.P.23.377/2016/5. számú ítélete ellen a felperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperest terhelő ügyvédi munkadíjat 30.000 (harmincezer) forint+áfa összegre leszállítja, a külön felhívásra megfizetendő eljárási illetéket pedig 36.000 (harminchatezer) forintra felemeli azzal, hogy azt a Magyar Állam részére kell megfizetni.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint+áfa másodfokú perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes az Országos Sajtószolgálat útján közzétett közleményében úgy fogalmazott a felperessel kapcsolatban, hogy az „... kedvenc házi kifizető cége.” Az alperes politikai tevékenységet végző civil szervezet, míg a felperes politikai elemző és tanácsadó tevékenységet folytató gazdasági társaság. Elemzéseket, tanulmányokat készít és tesz közzé, számos politikai szervezettel áll kapcsolatban, de ugyanúgy multinacionális vállalatokkal is.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő jogát, illetve becsületét azon kijelentésével, hogy a felperes „... kedvenc házi kifizető cége.” Kérte az alperes kötelezését közlemény közzétételére, valamint 100.000 forint sérelemdíj megfizetésére a jogsértés miatt.

Előadta, hogy a kifogásolt alperesi közlés tényállítás, mely tartalmát tekintve objektíve valótlan. A házi kifizető cég megfogalmazás pénzmosóhelyként értelmezhető. A közvélekedés szerint elítélendő magatartásra utal, amit a büntetőjog is szankcionál. Ezért a felperesre nézve sértő és alkalmas arra,

hogy a felperes számára jelentős hátrányt okozzon. A felperes szempontjából politikai semlegessége, tevékenységének szakmai hitelessége kulcsfontosságú.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a sérelmezett közlés az alperes véleményét jeleníti meg. A széles nyilvánosság előtt rendszeresen megnyilvánuló felperes túrni köteles, ha egy politikai szervezet véleményt fogalmaz meg róla. Nem azonos tartalmú közlés a házi kifizető cég a pénzmosással. A közlés véleményként indokolatlanul sértő, bántó, megalázó tartalmat nem hordoz. Hivatkozott arra is, hogy az alperesnek olyan információk jutottak a tudomására miniszteri forrásból, amely alapján okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felperes a korábbi kormányfő házi kifizetőcége volt.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 50.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjat és külön felhívásra 6.000 forint feljegyzett eljárási illetéket. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. § d) pontját, 2:45. § (1) bekezdését, 3:1. § (3) bekezdését. Ezekből a rendelkezésekből azt a következtetést vonta le, hogy csak a természetes személy az, aki társadalmi becsülettel bír. A gazdasági társaság vonatkozásában ez a személyhez fűződő jog nem értelmezhető, esetében a jóhírnév mint személyiségi jog sérelme jöhet szóba. Ezért a bíróság a becsületsértés miatt előterjesztett keresetet elutasította.

Ismertette továbbá az indokolásban a Ptk. 2:42. § (1) bekezdését, 2:42. § (2) bekezdés második fordulátát, 2:43. § d) pontjának a jóhírnév megsértésére vonatkozó részét, a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését.

Megállapította, hogy a felperesi gazdasági társaságot, mint jogi személyt megilleti a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog, amelyet az alperes is köteles tiszteletben tartani. Vizsgálta ezért, hogy a felperes által sérelmezett közlés tényállásnak vagy véleménynek minősül.

Megítélése szerint a sérelmezett kijelentés szövegkörnyezeten belül vizsgálva tényállításként nem fogható fel. A közlemény egésze azt az álláspontot mutatja be, hogy a 2016. október 2-i népszavazással kapcsolatosan keletkezett közéleti vita során a felperes más szervezetekhez hasonlóan, befolyásos külföldi személy érdekei szerint foglal állást. Ezen véleményének megfogalmazása során jelzőként használta az alperes a felperesre azt a szóösszetételt, hogy „... kedvenc házi kifizető cége.” A jelzővel az alperes arra kívánt utalni, hogy a felperes nem pártsemleges, hanem kapcsolódik a korábbi kormányfőhöz, illetve annak pártjához.

A megfogalmazás visszautalt arra a felperes által keresetleveléhez csatolt 2016. április 14-i miniszteri sajtóközlemény tartalomra, mely a felperes szereplését úgy értékelte, hogy politikai kifizetőhely volt, amely fiktív megrendelés keretében a politikai lojalitásért cserébe kapott sok pénzt.

A sajtótájékoztató anyag nyilvános volt, az a miniszter sajtótájékoztatójának keretében hangzott el. Ebből az következik, hogy a felperes korábbi szereplése a közéleti vita kategóriájába került. Az alperes a felperes korábbi, a politikumhoz kapcsolódó magatartásáról kialakult véleményét közölte. Nem értett egyet azzal, hogy a „kedvenc házi kifizetőcég” megfogalmazás bűncselekmény elkövetésére utalna. Megítélése szerint a szöveg elsődleges jelentése az, hogy a felperesi gazdasági társaság a korábbi kormányfő vezette kormányzathoz kötődik, gazdasági érdekei elsősorban az alperessel ellentétes pártoldalon szereplő politikushoz köti. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az a körülmény, hogy a felperes gazdálkodó szervezet, nem jelenti azt, hogy ne válhatna a közéletben jelentős szereplővé, akit bárki valamely politikai oldalhoz sorol, éppen gazdasági kapcsolata miatt.

Az átlagolvasó mindezek alapján a megfogalmazottakat politikai véleményként fogja fel. Nem kerül olyan helyzetbe, hogy valamely tényközlésnek tekinthető kijelentéssel találkozná, hanem az alperes politikai véleményét ismeri meg.

A „kedvenc” jelző gúnyosnak tekinthető utalás, ami szintén a közlés vélemény jellegét erősíti.

A „kedvenc házi kifizetőcég” kifejezés tartalma objektíve nem bizonyítható, nem egy precízen és félreérthetetlenül körbeírt illegális gazdasági tevékenységet határoz meg.

A véleményt nem találta az elsőfokú bíróság indokolatlanul sértőnek és lealacsonyítónak kifejezőmódjában. Megítélése szerint maga a vélemény tartalma az, amely a felperesnek bántó, de a használt kifejezések jellegüket tekintve a sérelmességnek indokolatlanul bántó, súlyos fokát nem érik el. Hangsúlyozta, hogy e vonatkozásban nem a felperes szubjektív megítélése irányadó, hanem a társadalomban általánosan érvényesülő értelmezést kellett figyelembe vennie.

A jogalap hiányában a jogkövetkezmények iránti kereset sem volt alapos, ezért a jóhírnév sértés miatt előterjesztett jogkövetkezmények tekintetében is elutasította a keresetet.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes keresetének megfelelő marasztalását. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását. Harmadlagosan kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását a perköltség tekintetében és a felperest a 32/2003. (VII. 22.) IM rendelet alapján a pertárgy-értékkel arányban álló ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezni.

Fellebbezését arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete túlságosan kiterjesztően értelmezi a vélemény fogalmát, oly mértékben, hogy a tényállítást lényegében fogalmilag kizárhatóvá teszi politikai diskurzusban akkor, ha az nem teljesen világosan bűncselekmény elkövetésével vádolja a közlés alanyát. Hangsúlyozta, hogy a felperes, amikor megnyilvánul közéleti kérdésekben, azt mint politikatudománnyal foglalkozó szervezet, szakmai alapon teszi.

A kifogásolt közleményben az alperes a felperes politikai, közéleti kérdésben adott szakmai megnyilvánulására reagált. Azt tartja sérelmesnek, hogy az alperes politikai véleménynyilvánítása örvén olyan valótlan tényállítást is megfogalmazott, amely sérti a jóhírnévét, mert tényszerűen illegális tevékenység végzésével vádolta.

Hangsúlyozta, hogy tényállításnak tekinthető minden olyan kijelentés, amelynek valóságtartalma elvileg bizonyítható. Az elsőfokú bíróság jogértelmezése ezt a bírósági gyakorlatban kialakult elvi elhatárolást kezdi ki azzal, hogy egy fogalmilag tényállításként definiálható közlést is véleménynek minősíthetőnek tart, ha a közlés kontextusából ez következik. A kifizető cég tényállítást foglal magában, nemcsak annyit jelent, hogy ...hez kapcsolódik gazdasági érdekei mentén, nem csak az a tartalma, hogy gazdaságilag összefonódik ...cel, hanem egyfajta pénzmosási tevékenységet végez politikai alapon.

Maga az elsőfokú ítélet idézte azt a miniszteri sajtóközleményt, amely kifejezetten illegális felperesi tevékenységre utal. Az alperesi közlés annak valótlan állítása, hogy a társaság nem valós tevékenységért kapott pénzt, amelyet politikai lojalitás mentén továbbjuttatott meg nem határozott személyeknek. Megítélése szerint az alperesi megfogalmazás nemcsak sejteti azt, hogy a felperes bűncselekményt követett el, nem a törvényes keretek között, fiktív tevékenységekért cserébe jutott pénzekhez, és ezeket nem törvényes működés keretében továbbította politikai alapon. Amennyiben ez csak sejtetés lenne, az sem minősítené a közlést véleménnyé, ez nem változtat a közlés tényállítás jellegén.

Az átlagolvasó arra következtet a közlésből, hogy a gazdasági tevékenységével valami nincs rendben, azt nem legális keretek között folytatja. Szükségtelen ezért a gazdasági tevékenység pontosabb körülírása a jóhírnév sértés megállapíthatóságához.

Attól, hogy egy közlemény egésze egy politikai véleményt tükröz, nem következik az, hogy az alperes minden korlát nélkül fogalmazhat meg olyan valótlan tényállításokat, amelyek túlmutatnak azon, hogy pusztán politikai kapcsolatba hozzák a volt miniszterelnökkel.

Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság korábbi ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy a kifizetőhely megfogalmazás arra utal, miszerint annak üzemeltetője valamiféle - akár

bűncselekményt is megtestesítő - magatartást folytat, melynek keretében tényleges munkavégzés nélkül jut pénzüsszegekhez. Sérelmezte, hogy a bíróság abban a perben bizonyítást folytatott le erre a kérdésre, a jelen perben azonban nem.

Az elsőfokú bíróság jogszabályt sértett, amikor nem a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerinti valótlan tényállításnak tekintette a felperes által sérelmezett alperesi közlést. Az ítélet hatályon kívül helyezése mellett ezért az alperesnek lehetőséget kell biztosítani a tényállítása valóságtartalmának bizonyítására. Abban az esetben, ha véleménynek minősülne a kifizetőhely kifejezés, akkor helye van a tartalmi vizsgálatnak. Utalt a BH2003. 407. számú jogesetre, amely szerint a véleménynyilvánítás is lehet sértő, ha minden ténybeli alapot nélkülözve tartalmaz elmarasztaló értékítéletet, vagy indokolatlanul bántó, sértő, lealázó. Az elsőfokú bíróság nem indokolta, hogy a tartalmában miért nem sértő az a felperesre nézve, ha olyan jelzővel illetik, amelyből az következik, hogy illegális tevékenységet végez politikai alapon. Az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy van-e olyan adat az alperes birtokában, amelyből okszerűen vonhatta le a megfogalmazott következtetést.

A perköltség vonatkozásában hivatkozott arra, hogy az alperes nem díjmegállapodás alapján igényelt perköltséget. Ezért az elsőfokú bíróságnak a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján kellett megállapítania az ügyvédi munkadíjat, amely ezen rendelkezés alapján 10.000 forint.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. A strasbourgi bíróság gyakorlatára és alkotmánybíróági határozatokra hivatkozással emelte ki, hogy az alperes, mint közszereplő véleménynyilvánítási jogával élt, ezért az elsőfokú bíróság ítélete és indokolása mindenben megfelelt a jogszabályoknak.

A fellebbezés a per főtárgya tekintetében alaptalan, a perköltség tekintetében kisebb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival is lényegében egyetértett.

A fellebbezésre tekintettel a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki.

Az elsőfokú bíróság helyesen ragadta meg a közlemény egésze, és kifogásolt részének is véleménynyilvánító, politikai jellegét. Az ilyen véleménynyilvánításoknál nem csupán a szöveg tartalmát, de annak egészét és a PK 12. számú állásfoglalásra figyelemmel az átlagolvasó által felismerhető értelmezését kell figyelembe venni. Ennek része az is, hogy a közlés milyen körülmények között hangzott el, illetve jelent meg. Az általában politikai véleményt tartalmazó közlemény is tartalmazhat ugyan valótlan tényállításokat, vagy véleménybe bújtatott tényállítást, ugyanakkor a szöveg környezete és a közlemény körülményei meghatározóak abból a szempontból, hogy ténytartalomként mi azonosítható és annak milyen jelentőséget lehet tulajdonítani. Ebben a tekintetben meghatározó jellemző az is a politikailag elfogult véleménynyilvánításoknál, hogy a minősítő jelző mögötti ténytartalom mennyire köthető az adott közleményben konkrét tényekre vonatkozó értelmezéshez, vagy csak általános jellegű.

Az elsőfokú bíróság helytálló következtetést vont le a szöveggörnyezet alapján arra nézve, hogy a felperesre vonatkozatható „... kedvenc kifizetőhelye” általános, konkrétum nélküli politikai véleménynyilvánítás keretei között maradó véleménynyilvánítás volt. Nem utal konkrét tényállításra, különösen nem a felperes által sérelmezett „pénzmosás” vagy más bűncselekmény elkövetésére, ilyen konkrét tartalom ehhez a minősítéshez nem társítható az adott szöveggörnyezetben. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a közlés az átlagolvasó számára

is felismerhetően az érintett felperesi céggel kapcsolatba hozott, volt kormányfővel ellentétes platformon álló szervezet politikailag elfogult, konkrétumokat nem tartalmazó megnyilvánulása, amelyben a „kedvenc”, „házi”, jelzők a szubjektív, véleménynyilvánító tartalmat erősítik, valamint azt az értékelést, hogy a felperes nem elfogulatlan. A „kifizetőhely” minősítés is ebbe a sorba illeszthető ezen jelzők mellett, amely a felperes által hivatkozott tényállító jelentéstartalomba nem csapott át.

Nem volt figyelmen kívül hagyható továbbá, a felperes által csatolt miniszteri közleményből következő, jelentős nagyságrendű tanácsadói megbízás, annak előző kormányzathoz és kormányfőjéhez köthető volta, mint a közlés ténybeli rétege. Ez a tanácsadói megbízás elegendő volt ahhoz, hogy a felperes tevékenysége a közéletre vonatkozó politikai véleménynyilvánítás tárgyát képezze, ahol a Ptk. 2:44. § -ára és a 7/2014. (III. 7.) AB határozat [47]-[50] bekezdéseiben foglaltakra figyelemmel a felperesnek a közügyek megvitatása érdekében fokozottabb tűrés kötelezettsége állt fenn a véleményekkel és a tényállításokkal szemben. Ez a tűrés kötelezettség az olyan érzelmektől fűtött, túlzó, elnagyolt következtetésekre, politikai véleményekre is kiterjed, mint a perbeli, amely ezt a gazdasági kapcsolatot, és az ebből fakadó politikai elfogulatlanság hiányára vonatkozó véleményt is a „kifizetőhely” minősítéssel jellemzi. A fenti AB határozat értelmében a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánításra vonatkozó védelem középpontjában nem az érintett személy státusza áll [47], ezért a felperest is terhelte ez a kötelezettség, függetlenül attól, hogy önmagában a felperes egyebekben nem lenne közéleti szereplő.

Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján helyesen következtetett arra, hogy az alperes nem lépte túl a kifogásolt közléssel a politikai véleménynyilvánítás - közügyek szabad megvitatásának érdekében tágabban meghúzott - megengedett kereteit, és helytálló volt a Ptk. 2:45. § (1), (2) bekezdése alapján jóhírnév és becsület megsértése miatt alkalmazandó jogkövetkezmények iránt előterjesztett keresetet elutasító döntése is. A per főtárgya tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét ezért a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelően helybenhagyta.

A felperes ugyanakkor alappal hivatkozott arra, hogy az alperes megbízási díjmegállapodásra nem hivatkozott, az elsőfokú bíróság az alperesnek fizetendő perköltség összegét anélkül határozta meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (IM rendelet) 3. § (2) bekezdés a) pontjától eltérően, hogy annak indokát adta volna. A Pp. 78. § (1) bekezdésének, az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjának, 4/A. §-ának, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés b) pontjának, az Itv. 40. § megfelelően, a meg nem határozható pertárgyérték (600.000 forint) 5 %-t alapul véve az alperesnek megállapítható ügyvédi munkadíj, mint perköltség 30.000 forint+áfa volt az elsőfokú eljárásban, a másodfokú bíróság az alperesnek fizetendő perköltség összegét ezért a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet megváltoztatva, ennek megfelelően leszállította. A fellebbező hivatkozásával szemben nem a felperes által érvényesíteni kívánt sérelemdíj összege (100.000 forint) szerint kellett meghatározni a pertárgyértéket. A felperes ugyanis nemcsak sérelemdíj, hanem objektív szankció alkalmazása iránt (megállapítási kérelem) is előterjesztett kereseti kérelmet, mely kereseti kérelem pertárgyértékét az Itv. 40. § (1) bekezdése alapján figyelembe kellett venni, és mivel az a sérelemdíj iránti kereset pertárgyértékét meghaladta, ezt a nem meghatározható pertárgyértéket kellett irányadónak tekinteni az ügyvédi munkadíj IM rendelet alapján történő kiszámításánál is.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kereseti illetékre vonatkozó rendelkezését a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül bírálta felül. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíjjal kapcsolatban, a pertárgyértékre vonatkozó kifejtés miatt a 600.000 forintos pertárgyérték figyelembe vételével, és az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján,

36.000 forintban állapította meg a kereseti illetéket. Az elsőfokú bíróság ítéletét e részben is a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatva, a felperes által fizetendő kereseti illetéket 36.000 forintra emelte fel. Egyebekben az elsőfokú bíróság jogszabályoknak megfelelő ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése a per fő tárgya tekintetében nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. § folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a másodfokú perköltség megfizetésére, mely az alperes javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján 15.000 forint+áfa összegben megállapított ügyvédi munkadíjból állt.

A le nem rótt fellebbezési illetékről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2017. május 12.

dr. Kisbán Tamás s. k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s. k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s. k.
bíró